

מהתיקנה הדף היומי

גליין מס
5

פרשת משפטים
תש"פ

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

הטרגדיה ששינתה את חייו של מֶרן ראש הישיבה

כשהיה מֶרן ראש ישיבת פוניבז' רבי מיכל יהודה ליפקוביץ' זצוק"ל אברך צעיר, שיחקה פעם בתו התינוקת על הרצפה במטבח. רבינו נכנס למטבח והבחין שסיר החלב שעל האש מבעבע. הוא תפס מיד בידיות הסיר והוריד את החלב מהאש, אולם הידיות נשברו, הסיר נשמט מידי והחלב הרוטח נשפך על ראש התינוקת. היא התחילה לצרוח צרחות אימים מכאב הכוויות, וההורים לקחו אותה מיד ורצו איתה לבית חולים, אך אחרי כמה ימים נפטרה הילדה ל"ע מיסורים נוראים.

הטרגדיה האיומה זעזעה את ראש הישיבה עד היסוד. רבי מיכל יהודה לא יכול היה להירגע מהסיפור הטראגי הזה, והוא מיאן לקבל תנחומים. איך אפשר להתנחם מכזו טרגדיה נוראית, ומי הוא אשר יוכל לנחם הורים שכולים לאחר אסון שכזה...

כשהסתיימו ימי השבעה על בתו, נכנס רבי מיכל יהודה למֶרן פאר הדור החזון איש זצוק"ל כשלבו מר וקשה עליו, וביקש לשוחח עם מֶרן על הטרגדיה, לבקש עצה, ולקבל נוחמים דברי חיזוק. מיד כשנכנס ראש הישיבה אל החזון איש, עוד לפני שהוא אמר מילה אחת, קם החזון איש ממקומו, הוציא גמרא, דפדף בין הדפים של הרא"ש והצביע על שורה אחת בלשון הרא"ש. "האם יש לכם הסבר בדברי הרא"ש?", שאל את ר' מיכל יהודה. ענה ראש הישיבה וביאר את דברי הרא"ש באר היטב, ומיד ניסה לחזור לענין שלשמו הגיע הנה, ולהסיח את אשר על לבו.

אך מֶרן החזון איש ממשך בשלו: "ואני עצמי סבור שהכוונה בדברי הרא"ש היא אחרת לגמרי... ר' מיכל יהודה מוכיח שהפירוש הוא כדבריו, ושוב מנסה לדבר מענין האסון שלו. אולם מֶרן החזון איש בשלו, מדבר רק על הפירוש ברא"ש. לאחר דקות ארוכות יצא ראש הישיבה מביתו של מנהיג הדור החזון איש, מבלי לדבר מילה אחת על הטרגדיה..."

על סיפור זה אמר מֶרן רבי מיכל יהודה בעצמו: החזון איש לימד אותי איך מתמודדים עם טרגדיה כזו. צריך לשקוע בתורה הקדושה, ורק כשהראש מונח בתורה אפשר להתנחם מעט מהכאב הגדול.

סיים רבי מיכל יהודה ואמר: אם מֶרן החזון איש היה מוריע עלי נוחמים דברי חיזוק, הוא היה מרכיב את לבי לשעה שעתיים ואפילו ליום, אולם בלילות הבאים הייתי ממשך לבכות ולהצטער על הטרגדיה. במקום זאת העניק לי החזון איש כלי מלחמה בסבל...

ועל כך אמר דוד המלך נעים זמירות ישראל בתהילים: "לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעיני".

לאיזה שפל מוסרי אפשר להגיע ללא לימוד תורה

כ"ק מֶרן האדמו"ר בעל ה'שפע חיים' מצאנו זצוק"ל אמר פעם בשיעור חומש רש"י ביוניאן סיטי פירוש נאה, כשהוא בעצמו מציין: "דאס איז איינע פון מיינע בעסטע ווערטער..." [זה אחד מהאמרות הכי יפות שלי]. וכך אמר: הגמ' מספרת במס' פסחים (ק"ב). על התנא הק' רבי עקיבא שהיה חשוב בבית האסורים, ובא רבי שמעון בר יוחאי תלמידו לבקרו. אמר לו רבי שמעון לרבי עקיבא: רבי למדני תורה. אמר לו רבי עקיבא: איני מלמדך. אמר לו רבי שמעון: אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחאי אבא ומוסרך למלכות. אמר לו: בני, יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק. עד כאן דברי הגמרא.

כל מי שלומד את הדברים האלה עומד ומשתומם. איך יתכן שהתנא האלוקי שיכל לפטור את כל העולם כולו מן הדין, רבי שמעון בר יוחאי, ידבר בצורה כזו לרבו המובהק התנא האלוקי רבי עקיבא? הוא מאיים עליו שימסור אותו למלכות אם הוא לא ילמד אותו תורה?

אמר על כך הרבי ה'שפע חיים': האדם בטבעו נולד עיר פרא, פרא אדם, ומהו הדבר שגורם לו להתנהג בעדינות כבן אדם? המאור שבתורה מחזירו למוטב. וכל זמן שאין אדם לומד תורה הוא מתנהג כחית פרא...

זה מה שאמר רבי שמעון בר יוחאי לרבו הקדוש רבי עקיבא: רבי יקר, אם אתה לא תלמד אותי תורה, אתה יודע ח"ו ח"ו לאיזה מדריגה שפלה אני יכול להגיע כתוצאה מכך?! אני אומר ליוחאי אבא ומוסרך למלכות. עד לדיוטא תחתונה כזו מסוגל אני להגיע אם לא אלמד תורה, למסור את רבי המובהק למלכות...

סיים הרבי ואמר: הבור ריק אין בו מים, דרשו חז"ל (שבת כב.) מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, אין מים אלא תורה, אם אין בו באדם מים חיים יש בו נחשים ועקרבים, ואפילו תלמיד מסור ונאמן לרבו אם לא יהיה מחובר לתורה הוא ירד עד לעפר, והוא מסוגל למסור את רבו אהובו למלכות חלילה...

מה למד בעל ה'אמרי אמת' בר"ה?

בספר הקדוש 'אמרי אמת' של כ"ק מֶרן האדמו"ר הקדוש מגור זצוק"ל ישנה התבטאות מעניינת מאוד, התבטאות נדירה למי שבקי בשיגים ושיחם של אדמו"רי גור, שמעולם לא דיברו על עצמם. מי שיעיין בספר הק' ימצא את זה בחומש דברים בדברי התורה על ראש השנה.

היה זה בליל ראש השנה שנת תרפ"ד בבית מדרש גור שבפולין, ימים ספורים לאחר הכנסיה הגדולה בחדש אלול שנת תרפ"ג, בה הכריז מֶרן ראש ישיבת חכמי לובלין הנה"ק רבי מאיר שפירא זצוק"ל על תקנת הדף היומי. מֶרן בעל ה'אמרי אמת' דיבר שם על הגמ' בתחילת מס' ברכות, כשהוא מוסיף בדבריו 'שלמדתי היום'. שתי מילים - 'שלמדתי היום'...

הבגד שאיבד את חנו

חייט אחד היה בסביבות פשיסחא, שהיה מקובל מאוד אצל הפריץ שאהב את עבודתו ונהנה להזמין אצלו בגדים.

פעם קנה הפריץ בדים יקרים עבור תפירת בגד, קרא לחייט ואמר לו: "הבד הזה יקר מאוד, ולכן תזהר בו ותשמור עליו, שהבגד יצא יפה". צחק החייט למשמע הדברים, באמרו: "מה אתה מפחד? וכי איני יודע לתפור בגד? הרי בכל האיזור הזה אין חייט מומחה כמוני".

לקח החייט את הבד ועבד עליו במשך זמן מה. לאחר שגמר את עבודתו, הביא את הבגד היפה לפריץ, על מנת שינסה ללבוש אותו. ויהי אך לבש הפריץ את הבגד, התחילו הפריץ ומשרתיו לצעוק על החייט: "למה קלקלת את הבד היקר? תראה מה עשית ממנו!". וברוב כעסם גרשו אותו מן הארמון כשהם זורקים אחריו את הבגד.

כמובן שהפריץ לא הזמין אצלו יותר כלום, והיהודי נשאר מחוסר פרנסה. אמרה לו אשתו: "הרי מכל האיזור נוסעים אל רבינו הרה"ק ר' ירחמיאל מפשיסחא [בנו של היהודי הקדוש ז"ע]. שמע איפוא לקולי וסע גם אתה אליו, ובקש ממנו שיעתיר בעדך". שמע החייט לקול אשתו, קם ונסע לרבי הקדוש מפשיסחא, שם סיפר לרבי את כל הסיפור.

הרבי הקשיב לו עד שגמר את סיפורו, ואחר אמר לו: "אם לעצתי תשמע, תפרום את כל התפרים של הבגד, ולאחר מכן תתפור אותו מחדש באותם התפרים, ותביא אותו שוב לפריץ".

החייט צחק בלבו למשמע העצה, אך כשהגיע הביתה הסבירה לו אשתו שאין לו כל ברירה והוא חייב לעשות כעצת הצדיק. החייט פרס את כל הבגד ותפר אותו שוב, ולאחר מכן הלך שוב לארמונו של הפריץ. כשהפריץ רק ראה את הבגד, הוא מיד קרא לאשתו שתבוא ותראה את הבגד היפה. ואכן הבגד מצא כל כך חן בעיניהם, והם שילמו לו מחיר יקר על עבודתו הנאה, ואף בקשו את סליחתו על שפגעו בכבודו.

חזר החייט לרבי וסיפר לו מה שקרה, נענה הצדיק והסביר: "בפעם הראשונה כשתפרת את הבגד עשית זאת מתוך גאווה ויהירות, ודבר שנעשה מתוך גאווה אין לו חן, ולכן לא מצא הבגד חן בעיניהם, אולם כשהגעת אלי ראיתי שאתה כבר נוהג בשפלות והכנעה, ולכן אמרתי לך לפרום את התפרים ולתפור אותם שוב מתוך הכנעה, ואז הבגד מצא חן בעיניהם..."

מגנזי החכמה

ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה (שמות כא, יז). פירש כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת' צוק"ל, כי בדרך כלל מי שעובר עבירה חמורה המצפון לא נותן לו מנוחה והוא אינו מוצא לעצמו מקום. ועל זה אומרת התורה לאותו אדם שרצח את רעהו - "ושמתי לך מקום", היינו שעל ידי הגלות לעיר מקלט הוא יוכל 'למצוא' לעצמו 'מקום'...

הפסוק

עין תחת עין. ועוד אמר לו אביו, שאף אחד לא יתקן את הספר, כי בבית דין של מעלה פסקו שעזרא הסופר בעצמו יבוא ויתקן את ספר התורה שלו. ואכן כך היה כאשר אמר אביו, עזרא הסופר בא ותיקן את הספר שלו.

יכירוהו, נכנס לבית הכנסת בו היה מונח הספר הקדוש, והתיישב בפניה נחת שלא ישימו אליו לב.

בערב כאשר התרוקן בית הכנסת, הוציא המומר את ספר התורה מנרתיקו, ופתח אותו בפרשתנו בפסוק ועבדתם את ה' אלקיכם, ומיד נצנץ בלבו רעיון. הוא מחק את הע' של 'ועבדתם' וכתב במקומה א', כשהוא פוסל את ספר התורה בחיורף וגידוף גדול רח"ל.

עברו כמה ימים, ובאמצע הקריאה הבחינו האנשים בטעות הנוראה. כששמע על כך האח שירש את הספר, נפל למשכב מרוב צער. כשניסו להרגיעו שאפשר לתקן את הטעות, הוא ענה שאז זה כבר לא יהיה הספר של עזרא הסופר...

בלילה בא אליו אביו בחלום, וסיפר לו את כל מה שהיה עם המומר, ואמר לו שיחפש מתחת השלחן, שם הוא ימצא את העין של המומר, כי התקיים בו

מתוך הפרשה ועבדתם את ה' אלקיכם (שמות כה, כה). בעל האוהב ישראל' מביא (בליקוטים) בשם רב שרירא גאון זצ"ל סיפור נורא.

בימי רב שרירא גאון היה עשיר מופלג, שהיה לו ספר תורה כתוב בכתב ידו של עזרא הסופר. עשיר זה היו לו שני בנים, ולאחר פטירתו התחילו הבנים לריב, כי כל אחד מהם חפץ יותר בספר התורה מכל כסף וזהב שבעולם. באו והציעו טענותיהם לפני בית הדין, והדיינים פסקו שעליהם לערוך גורל ומי שיזכה בגורל יקבל את ספר התורה. ואכן הם ערכו גורל ביניהם, ואחד מהם זכה בספר וקיבל אותו. האח שזכה בספר התורה שמח בו כל כך כמוצא שלל רב, והאח השני נתעצב אל לבו, ועל אף שקיבל כנגד זה הרבה כסף וזהב, כל זה לא היה לו שווה כנגד ספר התורה היקר והקדוש.

באותה עיר היה מומר אחד, שבראותו את הסיפור הזה חרה אפו על האח הראשון שהסכים לוותר על ההון הרב בעד ספר תורה ישן. החליט המומר ללמד אותו לקח. הוא התחפש בבגדים אחרים שלא

מתגובות הקוראים

ב"ה, שילום טיובה ב'רכה תש"פ

לכבוד ידידנו הנעלה איש המעלה, אוצר בלום ירא ושלם, הריף ובקי משנתו זך ונקי, שמו הטוב נודע בשערים מרביץ תורה לעדרים, שבחו מי ימלאו אין גומרין עליו הלל, כש"ת הרה"ג מוהר"ר אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א, מגיד שיעור בדף היומי וכו' - לרגל הוצאת העלון הנפלא 'מתיקות הדף היומי' לזיכוי הרבים והפצת התורה.

ייתן השי"ת שעוד רבות בשנים יזכה מעלת כבוד ותרנות לעשות חיילים לתורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, שפע חיים, ברכה והצלחה בכל מכל כל, נס"ו.

ברגשי הערכה וברחשי ברכה

אהדן שפירא, פרדס כץ

כשמוע רבינו את הדברים האלה, חוורו פניו, ובכאב לב אמר אל הבחור: "שמע לי, בני, חזור לביתך, כי אין לי מקום עבורך. אין לך מה לחפש פה". הבחור השתומם והתחיל לבכות על שרבינו דוחה אותו, אך רבינו לא שעה לדבריו.

הבחור לא רצה לחזור לביתו והחליט להישאר ימים אחדים בפרעשבורג, שמה יעלה בידו לשכנע את רבינו לקבלו לשיבתו. אולם לא עברו שלשה ימים, והבחור חלה קשות, ולא קם מחליו כי שמתו עלתה השמימה בטהרה.

בתודה, מרדכי פרידמן

קרית בעלזא י-ם

לכבוד עורך העלון החשוב 'מתיקות הדף היומי'!

ראיתי השבוע בגליון מספר 2 את ההערה של הרב הומינר, ורציתי להעיר.

אני מוסר שיעור בדף היומי כאן ביקנעם עילית, ובשיעור אמרתי שזכור לי בתור ילד מדברי המורה בבית הספר שזה הטעם שרבי אליעזר הוא התנא הראשון בש"ס, מפני שלא הקדימו אדם בבית המדרש.

כאשר הסתיים השיעור בתחילת דף ג' העירו כמה מלומדי השיעור שהגמרא סותרת טעם זה, כי הגמרא שואלת 'קשיא דר' אליעזר אר' אליעזר', והגמרא מתרצת בתירוץ השני 'רישא לאו ר' אליעזר היא'. הרי שתחילת המשנה 'מאימתי קורין את שמע בערבין משעה שהכהנים אוכלים בתרומתן' זה נגד רבי אליעזר, שהרי הוא סובר שתחילת זמן קר"ש הוא משעה שקדש היום בערבי שבתות - זמן הרבה יותר מוקדם מצאת הכוכבים, כמבואר בתוס' הראשון בש"ס, שעל דברי רבי אליעזר סומכים רוב העולם בחו"ל לקראו קר"ש קודם צאת הכוכבים.

אולם אני תירצתי להם שבכל זאת התנא הראשון המוזכר בש"ס הוא רבי אליעזר.

יישר כוחכם

אביעד יוספי, יקנעם עילית

לכבוד העלון הנכבד והמתוק 'מתיקות הדף היומי'!

בקשר למה שסיפרתם בעלון מס. 3 מהאדמו"ר הישועות משה שזוהר שלא להוציא מפיו "יום המיתה", רציתי להוסיף סיפור נורא על החתם סופר.

אצל מרן החתם סופר היה ידוע שהוא היה ממש חרד כששמע דברים רעים כאלה יוצאים מהפה, והיה מקפיד מאד אפילו כשאמר בפניו פסוק או מאמר מדברי חכמינו ז"ל מענין מיתה וכדו'. כמו כן הקפיד שלא ידברו לפניו מהלכות אבילות כשאין זה נוגע להלכה. נינו ה'דעת סופר' היה מספר, שרבינו הקפיד לא לאחל "אויף שמחות", אלא אמר בגרמנית "אויף פרוידע", מכיון שהלכות אבילות מכוננים 'הלכות שמחות'.

פעם אחת בא בחור מופלג ללמוד בישיבתו ולקבל תורה מפיו הקדוש. שאלו רבינו כדרכו בקדוש, האם יש לו מקום מסודר לאכול ולישון, כדי שיוכל ללמוד מבלי דאגות מיותרות. השיב הבחור בתמימות: "הרי חז"ל אמרו במס' ברכות (סג:) אדם כי ימות באהל - אין התורה מתקיימת אלא במי וכו', לא באתי הנה כדי לאכול ולשתות, אלא לשקוד על דלתי התורה ולהמית עצמי וכו'".

לקראת סיום ימי השובבי"ם:

נקודה למחשבה:

"הנה ימי השובבי"ם ת"ת הם זמן התיקון לחטא הידוע, ויש שמתענים ועושין סיגופים, מוטב שיאמר כל אחד לנפשו: מוטב להשתעבד בביתה של תורה ולצמצם את כל מעשיו ותהלוכותיו שיהיו בדרך התורה ולא להשתעבד לתעניתים וסיגופים, כמו שהגיד כ"ק זקני האדמו"ר הגדול זצלה"ה מקאצק, שההילוך בדרך התורה הוא הגדול שבסיגופים לגוף, עד כאן דבריו. ומובן שהאיש הש"ס שכמו להשתעבד לתורה, הן בביעית הלימוד והן בצמצום תהלוכת מעשיו על פי דרכי התורה, מועיל יותר מכל סיגופי הגוף".

(שם משמואל, פרשת ויחי שנת תרפ"א)

ברכת ייש"כ לידידי וידיד בית אבא, מזכה הרבים, עט סופר מהיר, הגאון החסיד ר' אהרן פרלוב שליט"א, שהפנה אותי למאמר זה.

לזכרון עולם בהיכל ה'

לזכר נשמת רבינו עמוד צלותהון דישאל כ"ק אדמו"ר מזוטשקא הרה"ק רבי נתן דוד זי"ע

בן רבינו כ"ק אדמו"ר מזוטשקא בעל ה'נחל יצחק' הרה"ק רבי יצחק אייזיק זי"ע

אשר נסתלק מעמנו ביום כ"ח שבט תשע"ט

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

לתרומות, להנצחות ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

עמידה בלוח זמנים

שילוח הפצה לכל יעד

הדפסה בניגוד חושך

עיון ותיקון

נריכה והנהגה מוצלחת

ש. ברגר
היהלים שבספר

עימוד העלון בחסות:

info@sh-berger.com | דוא"ל: 052-7633923